

DIDACTIEF Special

OPINIE EN ONDERZOEK VOOR DE SCHOOLPRAKTIJK

Wat je
kiest
ben je
zelf.

**KIES
MBO**

NL

GRATIS poster
op bladzijde 8/9!

COLOFON:

Deze special is gemaakt in opdracht en met financiële bijdrage van Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB).

Coördinatie: Rob Schenk en Paulien de Jong
 Eindredactie: Paulien de Jong
 Fotografie: SBB
 Vormgeving: FIZZ | Digital Agency

Voor meer informatie over specials kunt u zich wenden tot de redactie van Didactief, Molukkenstraat 200, 1098 TW Amsterdam, tel. 06 20 61 20 70, www.didactiefonline.nl, redactie@didactiefonline.nl

De redactie dankt de volgende sponsor:
 SBB/KiesMBO

beroepsonderwijs bedrijfsleven

KiesMBO.nl

KiesMBO.nl is de nieuwe mbo-portal voor studie- en beroepskeuze. Hoe werkt het mbo? Welke beroepen vindt een leerling interessant en uit welke opleidingen kan hij dan kiezen? Hoe groot is de kans op

stage, leerbaan en werk? Waar kan hij een open dag bezoeken? Wie KiesMBO.nl verkent, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de LOB-les, vindt antwoord op deze en andere vragen.

4

Samen kiezen

Vmbo-TL'er Max van der Rijst is 16 en moet een vervolgopleiding kiezen. Hoe doet hij dat?

8

GRATIS Poster

Uitneembare poster van KiesMBO.nl die je in de klas kunt ophangen, of in de lerarenkamer. Help jongeren bij het maken van een goede keuze voor een mooie toekomst.

12

LOB-gesprek

Vind je het moeilijk, LOB-gesprekken voeren? Decaan Michel Zijffers van het Via Nova College in Utrecht doet het voor.

Eerste hulp bij (digitaal) kiezen

Ingrid van Engelshoven
minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Of je al weet wat je wilt worden...? Dat is voor leerlingen vaak een grote vraag. Ontdekken wat je wilt gaan studeren voelt soms als een flinke opgave. Er is zoveel te kiezen. In Nederland kies je dan ook nog eens vrij vroeg naar welke school je gaat en waar je goed in wilt worden.

Als je na de middelbare school begint aan het mbo, lijkt de keuze soms eindeloos. Dat is niet zo gek, want in het mbo worden honderdduizenden Nederlanders in honderden verschillende vakgebieden opgeleid. De meeste Nederlanders beginnen hun carrière dan ook in het mbo. Gelukkig maar, want goede vakmensen zijn onmisbaar.

Als docent ben je dat ook. Onmisbaar in de ontwikkeling en begeleiding van al die studenten. Net als ouders en vrienden dat vaak zijn, nog voordat studenten bij jou de school binnenwandelen. Of je nu zelf voor een lastige studiekeuze staat, of wanneer je je zoon, dochter, leerling, vriend of vriendin wilt helpen bij het maken van een goede keuze... vanaf nu is er een plek waar je antwoorden kunt vinden.

Nu iedereen steeds vaker digitaal een antwoord zoekt op z'n vragen, verdient zoiets belangrijks als een keuze voor het beroepsonderwijs een eigen, digitale plek: 'KiesMBO.nl'.

Met de ontwikkeling van 'KiesMBO.nl' ondersteun ik jongeren, ouders en docenten bij het praten over en het maken van bewuste en afgewogen studie- en loopbaankeuzes. Vragen als 'welke baan kan ik straks vinden', 'hoe lang wil ik studeren voordat ik ga werken' en ook niet onbelangrijk: 'krijg ik energie van deze opleiding?' kunnen zo een antwoord krijgen.

In 'KiesMBO.nl' ontdekken leerlingen, studenten, docenten, decanen en ouders objectieve en betrouwbare informatie over werkvelden, beroepen en functies, opleidingen en perspectief op de arbeidsmarkt. Daarnaast lezen ze aanvullende informatie over de tevredenheid van studenten over hun opleiding, percentages geslaagden, kans op werk en doorstroom naar het hbo. Zo zien ze door het bos de bomen weer en maken ze de verstandige keuze die past bij hun plaatje van de toekomst. Overigens ben ik er van overtuigd dat in die toekomst de baan voor het leven niet meer bestaat. Een diploma is steeds vaker een tussenstation in een leven lang leren. Ik hoop dat 'KiesMBO.nl' ook z'n waarde gaat bewijzen voor Nederlanders die op een later moment in hun leven verder willen studeren.

Ik heb 'KiesMBO.nl' natuurlijk niet zelf ontworpen en geprogrammeerd. Die taak heeft de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) op zich genomen. Samen met jongeren en een grote groep organisaties hebben zij de portal ontwikkeld. Daar ben ik iedereen die heeft meegeholpen bijzonder dankbaar voor.

'Hij is er: één digitale plek met antwoorden op mbo-studiekeuze vragen'

Kiezen doe je samen

Naast een decaan of loopbaanbegeleider, speelt familie vaak een grote rol bij het kiezen van een vervolgopleiding en beroep. Zo ook bij vmbo-TL'er **Max van der Rijst** (16).

'Het is vooral gaaf dat hij iets gaat doen waar zijn hart ligt'

'Doe iets wat je leuk vindt.' Dat is het motto van de familie Van der Rijst. 'Tuurlijk is het belangrijk dat er ook werk is als je klaar bent met je opleiding,' zegt Max' vader Henk. 'Maar de markt gaat zo snel, soms weet je niet of je beroep überhaupt nog wel bestaat als jij

klaar bent. Dan kun je maar beter iets doen waar je hart ligt.'

Max dacht jarenlang dat hij later in de ICT zou belanden of iets in de sport zou gaan doen. Vijf tot zes keer per week stond hij op het voetbalveld. Leren boeit hem niet zo, zeggen ook zijn

ouders. 'Max had havo kunnen doen, maar is een jongen van de praktijk.' Op school beleeft hij vooral plezier aan exacte vakken: wiskunde, natuurkunde en scheikunde én hij houdt van gamen. ICT sprak daarom lange tijd aan, totdat zijn vader een interim-klus bij Defensie kreeg. 'Mijn vader kwam vaak met goeie verhalen thuis over het leger en de politie,' vertelt Max. Henk: 'Ik merkte dat hij regelmatig vroeg naar mijn werk en daarin veel interesse toonde. Max: 'En ik kijk ook graag Netflix-films over de Tweede Wereldoorlog.'

Het keuzeproces speelde zich voor een groot deel af in Max' eigen hoofd. Van loopbaanbegeleiding op school merkte hij weinig. Colette: 'Dat viel eigenlijk een beetje tegen. Ik kaartte dat vorig jaar aan bij zijn mentor: "Waar moeten we beginnen?" Dat kon hij niet aangeven. Dat er nu een website is waar je alles op één plek kunt vinden, is fijn.' Binnenkort is er een beroepenmarkt op

school, waar ouders over hun werk vertellen. Kim, die haar havo-diploma behaalde op dezelfde school: 'Ik had destijds een verplicht gesprek met de decaan en moest een test maken op school. We kregen honderd vragen, waaruit vervolgens een top drie rolde. Chirurg kwam eruit. 'Echt iets voor mij,' lacht ze.

Halverwege het derde jaar van het vmbo ging Max zelf wat googelen en zo kwam hij op de site van Defensie. Hij zag dat er een opleiding was – Het Veiligheid & Defensie College in Nieuwegein – en dat er open dagen waren van de Landmacht. Kim moedigde haar broer aan daar vooral naartoe te gaan. Dan kun je ervaren wat het werk inhoudt. 'Ik heb zelf lang gezocht en geworsteld met mijn studiekeuze. Daarom drukte ik Max op zijn hart: laat je goed informeren, en maak een plan b, mocht je straks niet worden toegelaten. Heb je geen alternatief, dan wil je niet meer en ga je waarschijnlijk niet meer naar school. Dat is zonde.'

Kim's advies werd opgevolgd en bleek een gouden tip. Na de Landmachtdagen in Schagen en Soesterberg was Max enthousiast en zeker van zijn zaak. Henk: 'Daar mochten ze abseilen vanaf de kerk en wapens vasthouden enzo. Kim: 'En hij heeft ook militairen gesproken.' Colette: 'Er waren allerlei gadgets en hij mocht een rugzak proberen. Max werd er heel enthousiast van.' Max: 'Ja, klopt, en het was best wel fysiek allemaal, dat sprak me aan.' Max start na de zomervakantie met zijn mbo-opleiding in Nieuwegein. Hij heeft er zin in en ziet zichzelf al lopen in zijn militaire uitrusting. Uiteindelijk wil hij bij de *rode baretten* en uitgezonden worden. Zijn moeder heeft al de nodige nachtmerries gehad. 'Maar,' benadrukt ze, 'Het is vooral gaaf dat hij iets gaat doen waar zijn hart ligt'. ■

Familie Van der Rijst

Max van der Rijst zit in het vierde jaar (vmbo-TL) van het Amadeus Lyceum in Vleuten. Vader Henk werkt als interim projectmanager bij de kustwacht in Den Helder. Moeder Colette werkt in een trimsalon en zus Kim (19) zit in het derde jaar van de HBO Bachelor Organisatie & Communicatie bij Schoevers. Huisdieren: de hondjes Britt en Tijger.

Senior onderzoeker Suzanne Dölle: ‘Er is goed geluisterd naar de jongeren zelf’

Een nieuwe portal, waar begin je? SBB schakelde bureau voor jongerencommunicatie YoungWorks in om onderzoek te doen naar de doelgroep. Dat advies was leidend bij de ontwikkeling van KiesMBO.nl.

1 Wat was de opdracht voor KiesMBO.nl?

‘Begin 2017 vroeg SBB of we verkennend onderzoek wilden doen onder vmbo’ers om te kijken hoe zij tot hun studiekeuze komen. Eind 2017 volgde een tweede onderzoek waarbij we meer inzoomden op het online zoekgedrag. De vraag aan ons was: Geef concreet advies voor het ontwikkelen van een nieuwe portal, zodat deze aansluit bij de behoefte en het gedrag van jongeren.’

2 Hoe hebben jullie dat aangepakt?

‘We hebben diepte-interviews gehouden met dertig jongeren, die sterk van elkaar verschillen op achtergrondkenmerken. Elke jongere nam een vriend of vriendin mee. We spraken met hen over hoe ze het zoekproces aanpakken. Daarnaast hebben we samen bestaande websites bekeken. Wat werkt wel, wat werkt niet? Het is bijzonder hoe jongeren in zo’n setting al gauw alles met je delen. Het resulteerde in een rapportage vol concrete adviezen. In het

ontwikkeltraject hebben we vervolgens twee keer een concepttest gedaan. Jongeren navigeerden thuis door een testlink van KiesMBO.nl. Wij luisterden en keken via Skype en “scherm delen” met hen mee. Dat leidde weer tot praktische feedback voor het finetunen van de website.’

3 Wat zijn opvallende resultaten uit het onderzoek?

‘We merkten dat jongeren algemene informatie missen over wat het mbo eigenlijk is. Daarom adviseerden wij een leuk, laagdrempelig filmpje dat uitlegt hoe het mbo in elkaar zit. Verder viel op dat jongeren een smalle focus hebben. Ze denken vanuit hun interesse op dit moment, bijvoorbeeld dieren of sport. Daar zoeken ze een paar voor de hand liggende opleidingen bij, maar ze kijken niet verder naar welke opleidingen eventueel ook raakvlakken hebben. KiesMBO.nl heeft daarom een functie die, net als bijvoorbeeld een Bol.com, zelf met suggesties komt op basis van waar een jongere op zoekt. Een andere conclusie was dat het beroep nog ver van jongeren af staat. Het is haast een beetje beangstigend: blijf ik dan mijn hele leven tegelzetter? Je kunt beter de nadruk leggen op de opleiding zelf: waar ga je de komende jaren mee bezighouden? Welke vaardigheden ga je leren? En hoe kan je eventueel stapelen naar een hoger niveau?’

4 Wat vind je van het eindresultaat?

‘SBB heeft ontzettend goed geluisterd naar onze adviezen, en daarmee dus naar de jongeren. Ik word erg blij van wat er nu is. KiesMBO.nl brengt alles bij elkaar en biedt een startpunt voor elk type leerling. Het is toegankelijk en neemt jongeren echt aan de hand. Ik denk dat de website jongeren écht gaat helpen een weloverwogen keuze te maken.’ ■

Suzanne Dölle

is: gespecialiseerd in onderzoek onder kinderen en jongeren en doet dat sinds vijf jaar bij YoungWorks.

Focus: het thema onderwijs en studiekeuze.

Vrije tijd: vier vmbo’ers begeleiden bij hun studiekeuze, vanuit de organisatie JINC. ‘Het is boeiend van dichtbij mee te maken hoe zo’n traject voor jongeren is. En ik vind het mooi hen vanuit mijn expertise iets mee te kunnen geven.’

‘Een schoolverlater zonder diploma, dat willen we voorkomen’

Scholen moeten meer doen aan goede loopbaanoriëntatie en begeleiding, vindt voorzitter Timon van Engen van het Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB). Want kiezen voor een studierichting is leuk maar lastig.

Wat is het belang van goede beroepsoriëntatie en onafhankelijke informatie voor studenten?

‘Er zijn zoveel studierichtingen, dat maakt kiezen leuk maar lastig. Daarom is goede beroepsinformatie heel belangrijk. Wie de verkeerde keus maakt en later moet switchen, loopt meer kans op uitval en wordt misschien een schoolverlater zonder diploma. Dat willen we voorkomen.’

Wat is de rol van het JOB daarin?

‘We zetten ons in voor goede loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB). Dat zorgt ervoor dat studenten leren wat hun interesses en talenten zijn, zodat ze een juiste keuze kunnen maken voor een beroep of vervolgopleiding. Het vak LOB wordt wel gegeven op school, maar vaak nog niet door specifiek opgeleide docenten die het goed kunnen begeleiden. Daarom tekenden wij vorig jaar de LOB Ambitieagenda, waarin staat hoe scholen LOB vorm zouden moeten geven. Dat begint al in het voortgezet onderwijs. Verder doen we elke twee jaar onderzoek naar de tevredenheid van mbo-studenten, de resultaten staan in de JOB monitor. De resultaten van die meting koppelen we terug aan de mbo-instellingen en studentenraden.’

Is het belangrijk dat de info op één centrale plek vindbaar is, of maakt dat voor de keuzevorming geen verschil?

‘Wij zijn voor één punt met objectieve informatie. Niet dat de vele websites die er nu zijn geen goede info bevatten, maar één onafhankelijke website is meer betrouwbaar en overzichtelijker. KiesMBO.nl gaat over alle opleidingen in het algemeen en wat je er later mee kunt.’

Waar heeft een leerling of aankomend student behoefte aan bij het keuzeproces?

‘Aan coachinggesprekken over wat hij wil doen in de toekomst en wat zijn talenten en interesses zijn. Verder raden we aan om langs te gaan bij open dagen van de opleidingen. Praat eens met mensen die deze opleiding vroeger hebben gedaan. En loop een dag mee om een goed beeld te krijgen: voldoet de opleiding wel aan je verwachtingen?’

Welke rol kunnen decanen, ouders en LOB-coördinatoren daarbij spelen?

‘Zij moeten in gesprek gaan met de studenten: waar wil je graag naartoe, waar word je enthousiast van? Ze kunnen ook een beroepskeuzetest en een studiekeuzetest aanraden.’

Zijn er onderzoeksresultaten over dat er minder mbo-studenten vroegtijdig afhaken als de informatie goed is?

‘Nee. Uit de JOB monitor blijkt wel dat als studenten goed begeleid worden vanuit hun school ze beter weten welke vervolgstappen ze kunnen nemen na hun afstuderen. Bij een goede voorbereiding op de opleiding hoort toegang tot goede informatie.’

Is het een doel dat jongeren in één keer de juiste keuze maken? Dat ze zo snel mogelijk op de juiste plek zijn?

‘Aan de ene kant wel, maar studenten moeten ook de vrijheid hebben om een andere keus te maken. Ze hebben het recht om langer erover na te denken en te switchen. Anders vallen ze uit, dat is zonde.’ ■

De nieuwe mbo-portal voor studie- en beroepskeuze.

Kans op stage / werk

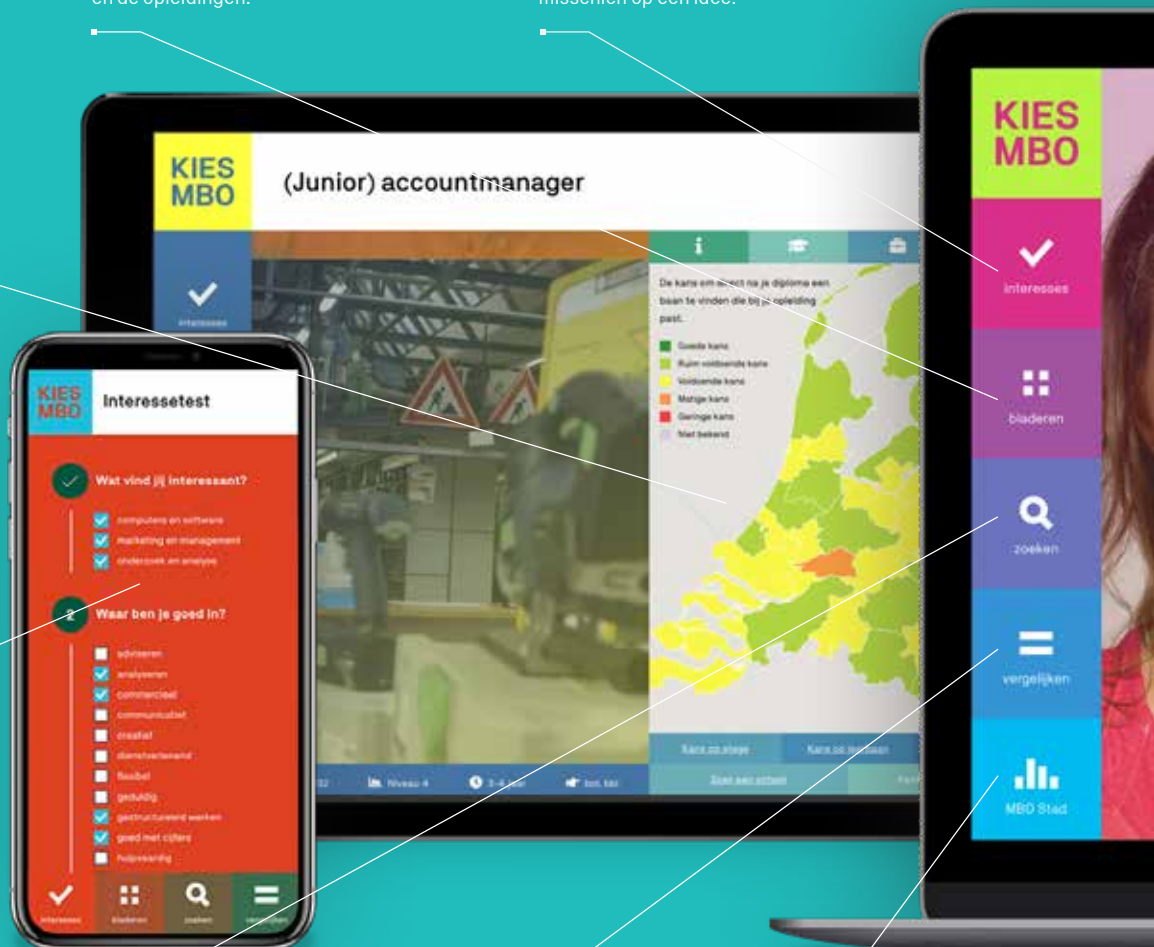
Bekijk per opleiding wat de kansen zijn op werk, stage en leerbaan bij jou in de regio.

Bladeren

Hier kun je bladeren door alle verschillende profielen, richtingen en de opleidingen.

Interesse

Als je het nog niet precies weet, begin je hier. In drie stappen brengen we je misschien op een idee.

Mobiel

Ook als je niet achter een computer zit, kun je op KiesMBO.nl jouw droomopleiding vinden.

Zoeken

Misschien weet je al wat je wil. Of juist helemaal niet ... Zoek hier.

Vergelijken

Heb je meerdere leuke opleidingen gevonden? Vergelijk ze hier met elkaar.

MBO Stad

Neem een kijkje in de interactieve MBO Stad. In deze stad vind je snel de weg.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft aan Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) gevraagd een portal te realiseren, waar onafhankelijke en objectieve informatie over mbo-opleidingen en beroepen makkelijk vindbaar is.

SBB ontwikkelde het portal samen met de MBO Raad. Vertegenwoordigers van de VO-raad, het JOB, het Laks, de NVS-NVL, OCW, de NRTO, NOLOC, VNO-NCW, MKB-Nederland, FNV, CNV, en LWL/UWV hebben een bijdrage geleverd aan de totstandkoming.

KiesMBO.nl vervangt de voorlopers Beroepeninbeeld.nl en Mbostad.nl en heeft zoveel mogelijk gegevens, die daar te vinden waren, overgenomen. Denk daarbij aan beroepsbeschrijvingen, locaties waar opleiding voor deze beroepen te vinden zijn, open dagen van scholen, 'kans op werk' en 'kans op stage' gegevens en studie in cijfers. Ook het visuele onderdeel MBO Stad is in dit nieuwe portal aan een nieuwe levensfase begonnen.

Wat je kiest ben je zelf
Zoek, vind, vergelijk 500 beroepen en opleidingen

School in jouw buurt
Bekijk welke scholen er bij jou in de buurt zijn en welke opleidingen ze aanbieden.

MBO Tour
Kies voor een korte tour en leer alles over het mbo. Welke leerwegen zijn er? Welke niveaus heb je? Wat zijn profielen? Je vindt het hier.

Bekijk het nu zelf: ga naar [KiesMBO.nl](https://kiesmbo.nl)

KiesMBO.nl wordt mede mogelijk gemaakt door:

beroepsonderwijs bedrijfsleven

De keurmeesters

Helpt KiesMBO.nl je beter kiezen? De Amsterdamse Soufian en Floriana van brede vmbo-school in de Watergraafsmeer, testten de nieuwe website.

Wie: **Soufian Achkari (16)**, zit in vmbo 4 basis kader.

Wat heb je getest?

'Ik heb de interesstest gedaan. Daar kwamen verschillende opleidingen uit. De zorg ligt me goed, dat zeggen ze ook op school. Het liefst wil ik met ouderen werken, bijvoorbeeld in de thuiszorg.'

Wat viel je meteen op?

'De site ziet er kleurig en vrolijk uit, dat maakt de zoektocht naar wat bij je past leuker. En de teksten lezen makkelijk. Ik heb er zeker twintig minuten op gesurfd. Dat is heel lang voor mij!'

Wat is je algemene indruk?

'Handig dat er een interesstest op zit en dat je opleidingen kunt vergelijken. Ook de filmpjes zijn fijn, zo kun je alvast kijken wat een opleiding in het echt inhoudt. Je ziet ook hoeveel kans je hebt op een

baan. Je kunt makkelijk en snel zoeken naar opleidingen die je zou kunnen doen. En of de scholen in de buurt liggen of juist verder weg. Alles staat bij elkaar.'

Wat vond je het mooist?

'Het invullen van de drie stappen voor de interesstest vond ik het leukst om te doen. Je moet echt even nadenken over jezelf.'

Helpt deze website je beter kiezen?

'Eigenlijk wist ik al wel dat de zorg goed bij me past. Maar het is wel fijn dat het ook uit de test op KiesMBO.nl kwam.'

Welk cijfer geef je de website?

'7.'

'Ik heb er zeker twintig minuten op gesurfd'

Wie: Floriana Loturco (15),
zit in vmbo 4 kader.

Wat heb je getest?

'Ik heb de interestetest gedaan, want ik wist nog niet goed welke opleiding ik wilde volgen. Nu weet ik dat ik later het liefst iets met mensen wil doen, bijvoorbeeld evenementen organiseren of horecamanager worden. Misschien ga ik wel Marketing en communicatie studeren.'

Wat viel je meteen op?

'De website is heel kleurrijk met veel foto's en films. Leuk dat je in de filmpjes al een beetje kunt zien hoe het beroep is.'

'Fijn om op één site een goed overzicht te hebben'

Wat is je algemene indruk?

'Fijn om op één site een goed overzicht te hebben, want ik gun mezelf niet altijd de tijd om uitgebreid op allerlei sites te zoeken. Op KiesMBO.nl kun je handig zoeken en doorklikken. De teksten zijn kort en krachtig, ze lezen lekker weg. Ook mijn ouders vinden het een overzichtelijke site.'

Wat vond je het mooist?

'Het kleurgebruik en de foto's.'

KiesMBO in vogelvlucht

Wie nog niet weet wat precies bij hem past, kan op KiesMBO.nl een test doen, zoeken en bladeren door alle mbo-opleidingen, opleidingen vergelijken en via een virtuele tour door een stad ontdekken welke beroepen hij tegenkomt. Per mbo-opleiding kunnen leerlingen en mbo-studenten kijken naar de kans op stage, kans op een leerbaan en kans op werk. Hebben ze een opleiding gekozen? Dan kunnen ze zien welke scholen de opleiding aanbieden. Per opleiding kunnen leerlingen en studenten de studenttevredenheid, het percentage geslaagde studenten en de kans op stage bekijken. In filmpjes vertellen jonge mensen enthousiast over hun opleiding in de praktijk.

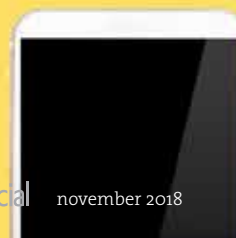
*De nieuwe website met eigen ogen zien en ervaren?
Ga naar KiesMBO.nl*

Helpt deze website je beter kiezen?

'Wel als het gaat om welke richting je op wilt. Als het gaat om een school kiezen, ga ik meer af op wat leeftijdgenoten zeggen. Ik wil graag van mensen op die school weten hoe het daar is, wat de sfeer is en zo.'

Welk cijfer geef je de website?

'Een 7,5.'

Door het oppervlakkige heen breken

Tara is veertien en zit in het vierde jaar van het vmbo op het Via Nova College in Utrecht. Binnen de theoretische leerweg volgt ze het profiel Zorg & Welzijn. Vandaag heeft ze haar eerste LOB-gesprek met decaan Michel Zijffers.

Decaan Michel: 'Met open vragen probeer ik het onderwerp steeds weer terug te leggen'

Op het Via Nova College is decaan Michel Zijffers verantwoordelijk voor de inrichting van LOB. In de eerste twee jaar van het vmbo zet de school vooral in op het ontdekken van jezelf en je kwaliteiten. In het derde en vierde jaar wordt concreter toegewerkt naar de keuze voor een vervolgopleiding. Zo doen

leerlingen twee keer een beroepsgerichte stage, gaan ze naar doe-dagen op mbo's, leggen ze een portfolio aan én voeren ze geregeld LOB-gesprekken. Michel: 'De kunst van zo'n LOB-gesprek is door het oppervlakkige heen te breken. Leerlingen hebben de neiging zo

kort mogelijk antwoord te geven. Met open vragen probeer ik het onderwerp steeds weer bij hen terug te leggen, zodat het hun eigen proces wordt. In een ideaal gesprek praten we vooral over ervaringen waar een leerling enthousiast over is, bijvoorbeeld vanuit een stage. Zo ontdek je waar iemand warm voor loopt. Ook een kwaliteit is een mooi startpunt in het gesprek over de keuze voor een vervolgopleiding.'

Michel: 'Leuk dat je hier bent voor een loopbaangesprek. Wat verwacht je ervan?'

Tara: 'Dat we naar keuzes gaan kijken voor opleidingen voor mij.'

Michel: 'Heb je al nagedacht over een keuze?'

Tara: 'Een beetje. Ik wil sowieso mbo gaan doen.'

Michel: 'Dit hele schooljaar gaan we aan de slag met wat die keuze gaat worden. Als je kijkt naar de verschillende mbo-opleidingen, heb je dan een idee van wat er allemaal is?'

Tara: 'Nee.'

Michel: 'Hoe zou je daarachter kunnen komen?'

Tara: 'Bij scholen kijken denk ik en naar open avonden gaan.'

Michel: 'Ook op websites is veel informatie te vinden. Heb je er wel eens over nagedacht hoe je tot kiezen komt?'

Tara: 'Ik denk dat je kiest voor dat wat je het leukst vindt?'

Michel: 'En kan er nog iets anders meespelen? Heb je bijvoorbeeld weleens van iemand gehoord "Joh Tara, ik vind dat je hier of daar heel erg goed in bent"?''

Tara: 'Ja, in tekenen. Dat hoor ik van veel mensen.'

Michel: 'Is tekenen iets waar je later mee verder zou willen?'

Tara: 'Heel graag.'

Michel: 'Waar denk je dan aan?'

Tara: 'Ik weet niet wat er allemaal is.'

Michel: 'Zou je dat zelf kunnen onderzoeken?'

Tara: 'Ja, door op internet te kijken of daar opleidingen voor zijn.'

Michel: 'Ik vind het leuk dat je al een kwaliteit weet van jezelf. Misschien kan je die kwaliteit gebruiken in je studiekeuze. Ik zou daarom graag willen dat je onderzoekt welke opleidingen er passen bij tekenen. Laten we vast wat verder kijken naar dit onderwerp. Wat voor soort tekeningen maak jij vooral?'

Tara: 'Meestal cartoons.'

Michel: 'Wat voor tekeningen bestaan er nog meer?'

Tara: 'Schilderijen. En bij architectuur hoort tekenen ook. Dan ontwerp je gebouwen.'

Michel: 'Als je de cartoontekenaar en de architect met elkaar vergelijkt, wat vind je dan leuker?'

Tara: 'De cartoons. Dat kan meer uit mezelf komen. Ik vind het leuk om het zelf te bedenken.'

Michel: 'Je zei eerder dat je zo'n cartoon ook wel in opdracht van iemand anders zou willen tekenen. Wie zou de opdrachtgever kunnen zijn?'

Tara: 'Striptekenaars of mensen die films maken denk ik.'

Michel: 'Stel dat jij een strip hebt bedacht. Hoe komt die in de winkel terecht?'

Tara: 'Ik denk dat je eerst heel lang nadenkt, dat dan uitwerkt in een eerste idee en er dan anderen naar laat kijken. En dat je dan naar een uitgeverij gaat die zorgt dat het bij de winkelier komt als eindproduct.'

Michel: 'Ja. Is het een idee dat jij thuis verder onderzoekt hoe dat proces werkt?'

Tara: 'Ja hoor.'

Michel: 'Zeggen mensen in jouw omgeving wel eens iets over jouw (teken)kwaliteiten?'

Tara: 'Meestal dat ze het leuk vinden. Leuk dat ik dat doe.'

Michel: 'Denk je dat je die mensen kunt gebruiken om te weten wat voor vervolgopleidingen je zou kun-

nen doen? Wie bijvoorbeeld?'

Tara: 'Ja. Mijn vader is daar heel goed in.'

Michel: 'Zullen we dat ook op ons afsprakenlijstje zetten? Dat je hierover praat met je vader?'

Tara: 'Ja, is goed.'

Michel: 'Hé Tara, ik heb veel mooie dingen gehoord. De volgende keer gaan we hier verder mee. Voor de tussentijd hebben we drie afspraken gemaakt. Welke zijn dat?'

Tara: 'Met mijn vader praten over opleidingen, zelf kijken naar opleidingen en kijken hoe strips tot een eindproduct komen.'

Michel: 'Top. Wat vond je van dit gesprek?'

Tara: 'Leuk, het is nieuw voor mij. Niemand heeft nog gevraagd wat ik later wil worden.'

Michel: 'Heb ik dat gevraagd?'

Tara: 'Nee, alleen welke opleiding ik zou willen kiezen.'

Michel: 'Dat klopt. Dat zijn twee verschillende dingen. Het mooie van deze gesprekken is dat we het vooral hebben over jouw kwaliteiten, over wat jij leuk vindt om te doen en wat jou blij maakt. Dat kan veel zeggen over wat je graag zou willen gaan doen.'

Door het voeren van een aantal LOB-gesprekken kan Tara steeds beter verwoorden wat haar kwaliteiten zijn en

ontdekt ze stap voor stap welke soort opleidingen hier goed bij aansluiten. Zo kan zij gericht op zoek naar een vervolgopleiding. Ook KiesMBO.nl kan haar hierbij helpen, stelt Michel Zijffers, die naast decaan één van de regio-contactpersonen van het Expertisepunt LOB is. 'Onze leerlingen moeten echt aan de hand genomen worden bij het maken van een keuze. Zij laten zich vaak leiden door meningen van broers, zussen of andere leerlingen. Maar veel liever kijken we naar wat echt bij hem of haar past. KiesMBO.nl geeft leerlingen op een laagdrempelige manier inzicht in de mogelijkheden. Ook voor mentoren verwacht ik dat het in een behoefte voorziet. De uitvoering van LOB ligt bij ons op school in eerste plaats bij hen, en dat is een flinke klus. Een portal met alle relevante informatie op één plek is dan heel prettig.' ■

**Leerling Tara:
'Niemand heeft me
ooit gevraagd wat ik
later wil worden'**

'Voor leerlingen uit het praktijkonderwijs, vmbo en havo is het essentieel dat ze zicht hebben op de mogelijkheden voor vervolgonderwijs. KiesMBO.nl geeft die duidelijkheid.'

Joop Vlaanderen, directeur bureau VO-raad

Met de beroepsbeschrijvingen, filmpjes en interestetest op KiesMBO.nl kunnen jongeren een weloverwogen studiekeuze maken. Na het behalen van het diploma gaan zij gemotiveerd de arbeidsmarkt op, waar ondernemers om ze staan te springen.

Jacco Vonhof, voorzitter MKB-Nederland

'KiesMBO.nl maakt keuze behapbaar'

Het Expertisepunt LOB heeft dit jaar achttien regio-contactpersonen aangesteld om scholen te ondersteunen bij Loopbaanbegeleiding en het versterken van de samenwerking met scholen. Deze regiocontactpersonen zullen ook KiesMBO.nl bij scholen op de kaart zetten. Het Expertisepunt LOB ziet uit naar de komst van de nieuwe portal. 'Het keuzeproces verdient namelijk nog altijd meer aandacht, zodat jongeren in staat zijn een onderbouwde keuze te maken voor een opleiding die bij hen past,' stelt Marleen van de Wiel, projectleider van Het Expertisepunt. Zij verwacht dat KiesMBO.nl gaat helpen de veelheid aan mogelijkheden binnen het mbo behapbaar te maken. 'Het geeft vo-leerlingen een bredere blik. Voor ons is het fijn dat we straks naar één plek kunnen verwijzen voor alle relevante informatie over beroepen en mbo-opleidingen.'

Regiocontactpersonen zijn te vinden op <https://www.expertisepuntlob.nl/regios>

Geluk en voldoening

De NVS-NVL maakt zich dagelijks sterk voor goede loopbaanontwikkeling en -begeleiding (LOB) en leerlingondersteuning in het vo en mbo. 4 vragen aan Sandra Mors Welmers, beleidsmedewerker LOB vmbo-mbo bij de NVS-NVL.

Jongeren schijnen LOB-lessen niet als zodanig te herkennen. Op veel scholen gebruikt men een andere naam, herkent u dit?

Dat klopt, leerlingen zien LOB als iets van de decaan of coördinator, terwijl het iets moet zijn van de hele school. Maar of je het nu LOB, keuze-, of studieloopbaanbegeleiding noemt, het zit niet in de naam. Het gaat erom dat de leerling/student de begeleiding krijgt en werkt aan zijn loopbaancompetenties. Weet waar hij goed in is, wat hij wil en waarom, wat hij belangrijk vindt, hoe zijn netwerk is in te zetten, goed voorbereid is op de toekomst en flexibel is als het niet zo gaat als hij in gedachten had.'

Wat verdient aandacht in LOB-land?

'Kwaliteitsborging van LOB en professionalisering van de betrokkenen, zoals de mentoren en vakdocenten, maar ook teamleiders bijvoorbeeld.

Hiervoor kunnen begeleiders bij onze eigen academie terecht. Een recente column van Marinka Kuijpers in ons blad *Bij de les* slaat de spijker op zijn kop. Ze schrijft: *Om loopbaanontwikkeling van leerlingen mogelijk te maken moeten we beginnen met kijken naar de loopbaancompetenties van docenten en managers.* Oftewel: als docenten en managers de vaardigheden niet beheersen, hoe kunnen we dat dan verwachten van onze leerlingen en studenten?'

Welke informatie over beroepsopleidingen mag zéker niet ontbreken?

'Arbeidskansen en doorstroommogelijkheden. Voorlichtingsdocument *Studie in cijfers* (SBB/OCW) met informatie over specifieke opleidingen en de kansen van die opleidingen op de arbeidsmarkt is een mooi instrument om met de leerling/student te bespreken.

Ik vind het ook belangrijk dat er een landelijke lijst komt met de lotingsopleidingen binnen het mbo. Maar alles wat ik hier noem, zou niet leidend moeten zijn bij studiekeuze. Het is essentieel dat jongeren studietoelagen en loopbaankeuzes maken die aansluiten bij hun interesses, talenten, waarden, beperkingen, ambities en dromen. Dat zal uiteindelijk leiden tot geluk en voldoening.'

Ga je KiesMBO.nl onder de aandacht brengen van decanen?

'Ja zeker! Het is mooi dat alles samenkomt op één plek. Leerlingen, studenten, ouders, scholen en bedrijven krijgen een goed beeld van wat belangrijk is voor de vmbo-leerling die overstapt naar het mbo. Ook de mbo-student die informatie zoekt of volgende stappen wil nemen, komt op dit nieuwe platform aan zijn trekken.'

500 opleidingen staan er op
KiesMBO.nl **Op KiesMBO.nl staan 450 beroepenfilmmpjes**

Er zijn circa 500.000 mbo-studenten

80% van de mbo-studenten doet niveau 3 of 4

Van de in totaal 61 mbo-scholen zijn er 41 roc's,

9 aoc's en 11 vakscholen

40% van niveau 4 stroomt door naar hbo

Opleiding met een gouden rand

Mbo'ers hebben een 'gouden' kans op duurzaam werk, bevestigen ook de jongste cijfers van UWV en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Fantastisch nieuws. Maar tegelijk legt het een zware druk op de schouders van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Want wat wil je doen later, welke opleiding past daarbij, en dat succesvolle beroep van nu, welke garanties biedt dat voor later? Anders dan in de tijd waarin u en ik kozen voor een vervolgopleiding, is de toekomstige arbeidsmarkt onzeker. Dat betekent dat een beroepsdiploma een mooie start geeft op de arbeidsmarkt, maar geen garantie op werk is de rest van je leven. En dat vraagt wendbaarheid, een leven lang ontwikkelen en voelsprietten voor waar de kansen liggen, in combinatie met goed weten wat je eigen talenten zijn.

Het mbo heeft zich de afgelopen jaren stevig in de kijker weten te spelen: er is in de regio hard gewerkt aan een goede samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven om op de vraag van de arbeidsmarkt te kunnen inspelen. Ook op sectoraal en landelijk niveau geeft die samenwerking mooie energie: in de SBB werken we met elkaar aan voldoende en goede stages en leerbanen, aan duidelijke opleidingseisen en waardevolle diploma's (examen). Die nauwe samenwerking binnen SBB werpt z'n vruchten af: het mbo sluit goed aan op wat de markt vraagt van beginnende beroepsbeoefenaars. Het mbo ontwikkelt zich daarnaast als natuurlijke partner voor iedereen die zich ná dat diploma verder gaat ontwikkelen. Omdat de arbeidsmarkt van de toekomst daar om vraagt. Uiteraard is het niet alleen maar hoezee en hosanna. Die arbeidsmarkttekorten komen

érgens vandaan. Hoe kan dat als het mbo zo goed samenwerkt met het bedrijfsleven? Een belangrijke reden is dat te weinig jongeren kiezen voor een beroepsopleiding. En dat is ontzettend jammer: elke dag bewijzen al die berichten over tekorten juist dat je met een diploma uit het beroepsonderwijs goud in handen hebt. En niet alleen voor vmbo'ers is het mbo een mooie vervolgstap. Ook voor havisten kan het dat zijn. Daarom zijn we bezig om op het havo meer beroepsoriëntatie en praktijkervaring te realiseren. Dat maakt een stap naar het beroepsonderwijs eenvoudiger. Juist de mix van theorie en praktijk is een geweldige combinatie om op school jongeren bekend te maken met de beroepen van morgen.

Het is aan ons, docenten, loopbaanbegeleiders, decanen voorop, om jongeren te helpen kiezen. Waar ben je goed in, wat wil je niet worden en hoe kunnen we je talenten verder helpen ontwikkelen? KiesMBO.nl gaat vele jongens en meisjes helpen, met kiezen voor nu en voor later. Voor wat wel en wat niet. Voor talentontwikkeling en gouden kansen. Deze keuzesite is ook bedoeld als een eyeopener en een wegwijzer voor bijvoorbeeld ouders en andere beïnvloeders die belangrijk zijn voor jongeren en invloed hebben op hun keuzes.

Laat ik eindigen met de wijze woorden van de Koning. Het is u vast niet ontgaan. Eind augustus opende hij het nationale mbo-jaar. Met warme woorden aan het adres van al die jongeren die dit jaar begonnen aan een opleiding, al een paar jaar bezig zijn, of bijna klaar. 'Het mbo is altijd een goede keuze,' zei hij. En zo is het! Of het nu economisch goed of minder goed gaat: met het mbo leg je een prachtige basis voor de rest van je leven. Je leert er niet alleen voor een vak, maar ook voor je toekomst (een leven lang ontwikkelen) en om als burger succesvol bij te dragen aan onze samenleving. ■

Ton Heerts, voorzitter MBO Raad, duovoorzitter SBB